

Samverkansråd för tillgänglighet

Datum 2019-09-18

Tid 10.00-11.30

Plats Rum Galleriet, Kulturförvaltningen,
Södermalmsallén 36

Närvarande Funktionsrätt Stockholms län:
Kristina Törnblom
(kristina.tornblom@neuro.se)
Fredrik Sandman (f.sandman@outlook.com)
Mirja Eräpuro (mirja.erapuro@live.se)
Karin Aronsson
karin.aronsson@funktionsrattstockholmslan.se
Mia Modig (mariasofia.modig@gmail.com)
Agneta Österman Lindquist
(agneta@distriktet.info)

Synskadades riksförbund Stockholm Gotland:
Sara Leoni
(sara.leoni@srfstockholmgotland.se)
Petteri Louhema
(petteri.louhema@hotmail.com)
Ingela Sjöqvist (ingela.sjoqvist@gmail.com)

Delaktighet – Handlingskraft – Rörelsefrihet
Stockholms län:
Gunder Wählberg
(gunder.wahlberg@comhem.se)
Beatrice Kolijn (beatricekolijn@hotmail.com)

Kulturförvaltningen Region Stockholm:
Eva Bergquist (eva.bergquist@sll.se)

Lovisa Furendal Berndt (lovisa.furendal-berndt@sll.se)
Joakim Blendulf
Renée Roslycke
Erik Lindeberg

Ej närvarande

Yvonne Holmberg
(yvonne.holmberg38@gmail.com)
Olof Bohlers (bohlers@live.se)

1. Mötets öppnande

Eva Bergquist öppnade mötet och välkomnade samverkansrådet till kulturförvaltningens lokaler.

2. Mötesanteckningar

Ett i föll bort i ett av namnen i anteckningarna. Detta justeras. Inga övriga anmärkningar på protokollet.

3. Insiktsutbildning

Renée Roslycke berättar att planeringen inför insiktsutbildningen fortskrider. En första grupp med chefer och utvalda medarbetare ska utbildas under tre timmar i slutet av november. Utbildningen kommer innehålla gruppövningar för insikt och ge både perspektiv rörande tillgänglighet i förvaltningens lokaler samt perspektiv som rör kulturutövare och kulturinstitutioner.

Eva: Har samverkansrådet några synpunkter eller frågor?

Samverkansrådet: Nej. Inga frågor.

Eva: Vi återkommer till frågan när vi haft insiktsutbildningen.

4. Film Stockholm (Avdelningen för Främjande länskulturfunktioner), Joakim Blendulf

Eva introducerar Joakim Blendulf och Erik Lindeberg från Film Stockholm, en enhet i avdelningen för främjande länskulturfunktioner. Vid genomgång av kulturförvaltningens verksamhetsplan tidigare i år identifierades bland annat Film Stockholm som en enhet där samverkansrådet skulle kunna bidra med sin kompetens. Därför medverkar vid mötet Joakim Blendulf, enhetschef, och Erik Lindeberg, VR-producent. VR står för Virtual Reality (virtuell verklighet).

Joakim visar ett filmklipp från ett äldreboende i Södertälje. Två kvinnor och en man upplever lemurerna på Skansen med hjälp av VR-glasögon. Personerna blir väldigt glada och uppspelta. De tycker "det är underbart" och skrattar mycket. De blir också lite rädda när lemurerna kommer nära.

Till mötesanteckningarna bifogas Joakims power point-presentation.

Joakim berättar att Film Stockholm arbetar brett med filmuppdrag men fick 2014 ett tydligare uppdrag kring just VR. VR är sfäriska filmer som ger verklighetsnära upplevelser och en känsla av att befinna sig på en annan plats. Med VR-glasögon rör sig bilden åt samma håll som ens huvud, vilket ger en upplevelse av att befinna sig på den exakta plats där filmen är inspelad.

Samverkansrådet: Går det att använda VR-glasögon även om man är skelögd?

Erik: Ja, det finns olika sätt att filma på. Kameran kan kompensera avsaknad av djupseende genom att filma med två kameror.

Under 2018 började Film Stockholm även att spela in kulturupplevelser med VR, exempelvis barndansföreställningar, museibesök, konserter. Några av dessa VR-inspelningar tillgängliggörs i särskolan. Där används VR som ett sätt att förbereda eleverna inför en upplevelse som sedan sker på annan plats, samt om eleverna inte har möjlighet att ta sig till kulturupplevelsen.

Film Stockholm arbetar också med VR-KBT för ångestsyndrom i samarbete med Gustavsbergs vårdcentral, Kungliga Tekniska Högskolan samt Karolinska Institutet. I samarbetet används filmade exponeringssituationer, exempelvis tunnelbana i rusningstrafik och smala broar, för att behandla agorafobiker. Exponeringssituationen sker i behandlingsrummet vilket innebär att psykolog och patient inte behöver ta sig till en annan plats för exponering. Ångestpåslaget för patienten är dock detsamma. 14 personer är behandlade på detta sätt och samtliga har sett en förbättring. Samarbetet har stöd från Innovationsfonden och vann utmärkelsen "Årets innovation" 2019. Förhoppningen är att vinna utmärkelsen "Årets implementation" 2020.

Ett annat område där VR används är äldrevård och omsorg. Det går till exempel att använda VR för att besöka platser som den i omsorg inte längre kan besöka fysiskt. Samarbete sker med flera kommuner i länet. I Norrtälje har Film Stockholm samarbetat med Tiohundra AB och bland annat filmat skärgården utanför Norrtälje. En man grät när han fick se sina gamla fiskevatten, platser han aldrig trodde han skulle få se igen.

Eva: Jag har haft förmånen att titta på några av filmerna. Upplevelsen är oerhört verklig. Lukter som naturligtvis inte finns där kommer ändå till en.

Samverkansrådet: Går det att göra kameran portabel, att man kan gå åt olika håll?

Joakim: Ja, det finns teknik som kan göra det, i likhet med Google street view. Erik tittar just nu på hur detta skulle kunna utvecklas för att användas i samarbeten med äldreboenden.

Samverkansrådet: Går det att använda VR direkt på verkligheten och inte använda den på film, via exempelvis länk?

Joakim: En del företag livesänder från konserter eller fotbollsmatcher, vilket möjliggör direktupplevelser ur nya perspektiv. Bra nätverk behövs dock för att sända live.

Joakim berättar vidare att politiken är intresserad och att kunskapen kring berättelser och gestaltningar tillsammans med teknologin kan skapa nya möjligheter. Film Stockholm har också ett nytt samarbete med Socialstyrelsen utifrån ett särskilt regeringsuppdrag som

handlar om att möjliggöra för patienter och läkare att uppleva varandras perspektiv. Ett utbildningsmaterial som vänder sig till sjukvården ska tas fram.

Joakim berättar att när AR (Augmented Reality = digitala element förstärker verkligheten) slår igenom kommer det integrera till exempel mobilen i seendet och en kommer kunna få information och fördjupad kunskap om omgivningen. Ett exempel på AR idag är Pokémon Go. Inom vården kan AR innebära att kirurger kan träna på en patient som inte finns i verkligheten.

Eva: Har samverkansrådet några frågor?

Samverkansrådet: Hur mycket kostar VR-glasögon/headset?

Erik: Facebook har utvecklat flera varianter och håller nere kostnader för att vinna marknadsandelar. Ett bra headset kostar ca 2800 kr. Ett mer avancerat kostar ca 6000 kr. Det avancerade känner av rummet, exempelvis om du går mot en vägg. Den har också två handkontroller som gör att du kan vara mer interaktiv. Här är det ofta spelindustrin som driver utvecklingen framåt.

Samverkansrådet: Mjukvaran verkar dyr att utveckla, hur ser Film Stockholms budget ut?

Joakim: Det här arbetet är projektfinansierat, men vi har kommunicerat till politiken att området har framtidspotential, vilket politikerna också ser.

Eva: Vi söker externa medel för att kunna driva detta. En del medel kommer från regionens Innovationsfond, där kultur inte haft så stor del tidigare.

Samverkansrådet: Vad kostar en lemurfilm om man vill ha den till sitt eget headset?

Joakim: Film Stockholm metodutvecklar och tillgängliggör. Att spela in kostar inte så mycket, i detta fall handlar det om att ställa upp en kamera i rätt plats.

Eva: Andra frågor?

Samverkansrådet: Hur jobbar ni med att integrera fler sinnen än filmen?

Joakim: Tekniken är sfärisk rent ljudmässigt med hjälp av ambisoniska mikrofoner, detta eftersom ljudet är en viktig berättarkomponent.

Erik: Det är fantasin som sätter gränserna. Det går att använda vindmaskiner, arbeta med dofter och olika taktila material för att bredda upplevelsen.

Samverkansrådet: Ni har pratat om VR inom psykiatrin, men hur ser det ut på det kognitiva området?

Joakim: Här finns absolut en framtid.

Erik: Exempelvis finns applikationer där en virtuell robot styrd av artificiell intelligens kan agera medhjälpare till en person i behov av stöd.

Eva frågar samverkansrådet hur det skulle kunna involveras och bidra till att utveckla kulturförvaltningens verksamhet inom VR. Samverkansrådet meddelar att de återkommer i frågan.

5. Dialog om verksamhetsplan

Punkten om Film Stockholm och VR är en del i uppföljningen av dialogen kring verksamhetsplanen för 2019. Eva meddelar att arbetet med verksamhetsplan för 2020 är på gång och denna ska beslutas i kulturnämnden i december. Eva ser just nu inte någon större verksamhetsförändring utan det handlar om att putsa och bli så angelägna som möjligt. Eventuellt kommer Länsmuseet att tas upp i förvaltningen nästa år, men detta kräver en permutation av stiftelsen. Alla kommuner i regionen godkänner permutationen men samtals förs just nu med hembygdsföreningarna.

Samverkansrådet: Vi vill lyfta att tillgänglighetsperspektivet måste in i de ordinarie strukturerna. Det ska inte vara vid sidan om.

Eva: Vi tar med oss inspelet.

Samverkansrådet påpekar vikten av att lokaler i regionen är tillgänglighetsanpassade. De önskar statistik här. Förvisso ligger ansvaret på arrangörerna men om de inte får särskilda medel för detta har de svårt att leva upp till kraven. Kan förvaltningen ge

särskilda pengar till detta? Och tydligare beakta detta vid bidragsgivning och vid upphandling?

Eva: Vi tar med oss det som en synpunkt från samverkansrådet. Det är en fråga som varit uppe i politiken men det är en svår fråga eftersom vi måste ta hänsyn till exempelvis små teatrar.

Samverkansrådet: Vi ser inte det ni gör, vilket innebär att det behöver lyftas tydligare i er verksamhetsredovisning.

Eva: Vi tar med oss rådets synpunkt.

6. Ansvarsorganisation tillgänglighet kulturförvaltningen, Renée Roslycke

Renée Roslycke, avdelningschef för verksamhets- och ledningsstöd berättar hur strukturen ser ut när det gäller tillgänglighetsfrågor. Renée ansvarar men hennes medarbetare Harald Lindkvist bevakar frågorna.

Samverkansrådet: Kan vi bjuda in Harald till samverkansrådet?

Renée: Absolut, det kan vi göra.

Samverkansrådet: Vad arbetar ni med just nu när det gäller tillgänglighet?

Renée berättar att kulturförvaltningen står inför större lokalanpassningar som innebär ombyggnationer. Detta togs upp i samband med mötet om insiktsutbildningen. Kulturförvaltningen önskar stöd från samverkansrådet i denna process. I övrigt handlar det om kulturförvaltningens webbplats och sociala medier.

Samverkansrådet: Vilken typ av tillgänglighetsfrågor handlar lokalanpassningarna om?

Eva svarar att det handlar om våra lokaler och de personer som ska arbeta hos oss samt att vi ska ha möjlighet att ta emot personer med funktionsvariationer. Sen är det varje avdelning som arbetar med tillgänglighetsfrågor utifrån deras verksamhetsperspektiv.

Samverkansrådet tackar så mycket för att kulturförvaltningen införskaffade den mobila hörslingan.

Samverkansrådet: Hur många medarbetare finns det på kulturförvaltningen?

Eva: 120 st men 45 st tillhör Regionarkivet som sitter i Flemingsberg. Regionarkivet kommer sitta kvar där.

Samverkansrådet: Vad är Regionarkivet för något?

Eva: Regionarkivet är arkivmyndigheten inom Region Stockholm. De ansvarar för tillsynen över arkivdokument-hanteringen hos Region Stockholms verksamheter, utifrån exempelvis Patientlagen.

Samverkansrådet: Det vore bra om vi kan ha ett extra möte där vi kan titta på lokalanpassningar.

Renée: Ritningarna i slutfasen, bra med möte den närmaste tiden.

Eva: Vilka ska vi då träffa?

Samverkansrådet: Alla tre huvudorganisationer, men inte alla ledamöter. En från varje grupp.

De tre organisationerna mejlar namnen på medverkande till lovisa.furendal-berndt@sll.se senast söndag 22 september.

7. Uppföljning Samverkan konst

Första mötet hålls 18 september. Samverkansrådet önskar att både tjänstepersoner och förtroendevalda finns representerade. Gruppen tar med det till mötet.

8. Aktuella processer

Just nu arbetar kulturförvaltningen med följande: verksamhetsplan och budgetarbete/-förberedelser, finissage för Nya Karolinska Solna, Stockholmstinget, projekt om kulturskola och idrottsanläggningar och hur kommunerna kan samverka kring dessa. Presentation av projektet kanske kan ske vid något av samverkansrådets möten.

Eva väntar på svar från politiken angående möte med samverkansrådet.

9. Övriga frågor

Samverkansrådet: Vi vill lyfta frågan kring tillgänglig folkbildning och folkbildningens roll i digitaliseringen. Digitaliseringen kan vara en möjlighet men blir ofta ett hinder. Inom folkbildningen finns möjligheter att göra särskilda insatser för att öka kunskapen, exempelvis, men det handlar också om att utveckla arbetsformer. Hur arbetar folkbildningen med detta? Och hur lyfts det i strategin? Det kan exempelvis handla om studieförbundens brist på statistik som visar på hur tillgängliga de är. Mer press på och tydligare markering gentemot studieförbunden behövs.

Eva föreslår att en grupp från samverkansrådet har ett möte med handläggare Anna Bohman Enmalm, som arbetar med folkbildningsstrategin.

De tre organisationerna mejlar namnen på medverkande till lovisa.furendal-berndt@sll.se så snart som möjligt.

Samverkansrådet tackar för en intressant redogörelse för VR!

10. Mötets avslutning

Mötet avslutas och Eva tackar för deltagande. Nästa möte är onsdag 11 december.